3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جۇنىندەگى ئاگىنە ئاماجلىسىنىڭ رۇھىن ئۇيرەنەيلىك، دايەكتىلەندۈرەيلىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجاڭنى قۇرۇۋا قۇلشىنايلىق

100 جىلدىق كۇرەس جولىندا جاڭا سايارغا اتلانايلىق

جەلبىرەكەن قىزىل تۇ

يارتىمىڭ شىنجاڭدىكى 100 جىلى

ئىرى دەستەر دەستىلىگى ⑪

كەڭەيتىپ وقۇ

ئار ۋلت بۇقاراسى جولدىڭ ەكى جاغىندا تۇرۇپ شەكارا ئوگىر قۇرۇلماسىنا ان سالسۇغا كەلگەن تىنكى ئوگىردىڭ جاس وقۇشۇلارىن قارسى الدى.

مارشال حى لۇڭ سايىدەن ازەزگە جۇڭجياڭ اسكەرى شەنن بەرۇدە.

1955 ـ جىلى 10 ـ ايدىڭ 29 ـ كۈنى قاراماياىلى 1 ـ ئنومرلى قۇدەمنان ونەركاسىپتىك مۇناي ىعسى شەپ، جاڭا جۇڭگونىڭ ئىرىنشى ئرى مۇناي الابى ــ قاراماياىلى مۇناي الابىنىڭ دۇنيەگە كەلگەندىگىن كورسەتتى.

1955 ـ جىلدىڭ ەكى ئىرىمى

1 ـ ايدىڭ 4 ـ كۇننەن 10 ـ كۇننە دەيىن شىنجياڭ ولكەسىنىڭ 1 ـ كەزەكتى سەردىكتەۋ ـ سەلبەسۇ ۋاكىلدەرى جانە 2 ـ كەزەكتى ەڭبەك ەرلەرى ۋاكىلدەرى ئاماجلىسى ۇرىمجدە وتكىزىلدى.

2 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇننەن 26 ـ كۇننە دەيىن جۇڭگو حالىق ساياسي ئاماسلىحات كەڭەسى شىنجياڭ ولكەلىك 1 ـ كەزەكتى كومىتەتىنىڭ ئىبرىنشى جالپى ئاماجلىسى ۇرىمجدە اشىلدى. ماجلىستە شىنجياڭ ولكەلىك ساياسي كەڭەستىڭ باسشىلىق قۇرىلمى سايلانىپ، جۇڭگو حالىق ساياسي ئاماسلىحات كەڭەسى شىنجياڭ ولكەلىك 1 ـ كەزەكتى كومىتەتى رەسمي قۇرىلدى.

2 ـ اي شىنجياڭ جاس وقۇشلاردى قىزمەتكە قابىلداۋ دادۇيى گۇڭگۇڭا، سوڭنان تاعى جياڭسۇ، جىجياڭ، انحۇي، حۇبەي، شانشي سياقتى ولكەلەرگە بارىپ جاس وقۇشلاردان جيىنى 3000 ادامدى شىنجياڭعا كەلۇگە قابىلداپ، جەر ـ جەردىڭ، تاراۋلاردىڭ كادرلار قوسىنىن تولقتىردى.

8 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇننەن 9 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇننە دەيىن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى شىنجياڭ بولىمشە بيۇروسىنىڭ 3 ـ كەزەكتى ۋاكىلدەر ئاماجلىسى اشىلدى، ماـ جلىسته «شىنجياڭ ئوگىرىنىڭ حالىق شارۋاشىلىعىن دامىتۇ 1 ـ بەسجىلدىق جوسپار جوباسى جونىندەگى قاۋلى» جاسالدى.

9 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى ەەملەكەتتىك 1 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ 21 ـ رەتكى ماجلىسىندە شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونومياىلى رايونىن قۇرۇ بەكتىلىپ، شىنجياڭنىڭ ولكەـ لىك قۇرىلمى كۇشىنەن قالدىرىلدى. «حالىق گازەتىندە» 9 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنىنە دەيىن شىنجياڭ اۋماعىندا ئارقايسى ۇلتتىق اۋتونوميالى ۇلتتىق اۋتونوميالى وبلىستار، اۋتونوميالى اۋداندار تۇڭگەلدەي قۇرىلىپ بول ـ عاندىعى حابارلاندى.

9 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى شىنجياڭ بولىمشە بيۇروسىن كۇشنەن قالدىرۇدى ۇيعۇرپ، ورنىنا جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق كوميتەتىن قۇردى. شىنجياڭ بولىمشە بيۇروسى ئار داڭەجەلى پارتكومدارعا 10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنىنەن باستاپ جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى شىنجياڭ بولىمشە بيۇروسىنىڭ رەسمي كۇشنەن قالدىرىلىپ، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق كوميتەتى قۇرىلاتىندىعىن حابارلاندىردى.

9 ـ اي ورتالىق حالىق ازاتتىق ارمياسىندا اسكەرى شەن ئتۇزمەن اتقارۇدى ۇيعاردى، شىنجياڭنان سايىدەن ازەزگە جۇڭجياڭ اسكەرى شەنى بەرىلدى، ئاماتمەن يەنوۋ قاتارلىلارعا شاۋجياڭ اسكەرى شەنى بەرىلدى، ولار جاڭا جۇڭگونىڭ ئبرىنشى توپتاعى شىنجياڭ از ۋلت گەنەرالدارى بولدى.

10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونى قۇرىلدى، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى سايلاسي بيۇروسىنىڭ مۇشەسى، ەڭ جوعارى حالىق سوتى مەكە ـ مەسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك سايلاسي كەڭەستىڭ ورىنباسار ئتوراعاسى دۇڭ بي ـ ۋ ورتالىق ۋاكىلدەر ۇيرمەسىن باستاپ قۇتتىقتاۋعا كەلدى.

10 ـ اي قاراماياىلى تاۋى 1 ـ ئنومرلى قۇدەمنان مۇناي شعىپ، جاڭا جۇڭگونىڭ ئبرىنشى ئرى مۇناي الابى ــ قاراماياىلى مۇناي الابى بايقالدى. 1956 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى «حالىق گازەتى» «قاراماياىلى جانە سايدام مۇنايلى وگىرنە كومەك بەرەيلىك» اتتى باسماقالا جاريالادى. وسىدان سوڭ، كوپتەگەن ادامدار بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنەن شىنجياڭعا كەلىپ، قا ـ راماياىلى مۇناي الابىنىڭ قۇرىلىسىنا ات سالستى.

12 ـ اي بيڭتۇاننىڭ 1 ـ رەتكى نەگىزگى قۇرىلىس ئاماجلىسى ۇرىمجدە اشىلدى، ماجلىستە سۇ يگىلىگى قۇرىلىسىن بار كۇشپەن سالىپ، بەلسەندى تۇردە جەر اشىپ، تىلگ يگەرىپ، ەگىستىك جەر كولەمىن كەڭەيتىپ، جاڭا ەگىس الاڭدارىن قۇرۇ سىندى الداعى قىزمەت باعىتى مەن مىندەتى اتاپ كورسەتىلدى.

كەڭەيتىپ وقۇ

ياركەن اۋداننداعى شارۋالار سەلبەستىك كووپەراتيۋـ نىڭ مۇشەلەرى اتىز ـ اربق سۇ يگىلىگى قۇرىلىسىنا قاتىناسۇدا (شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى 1954 ـ جىلى تۇسىرگەن)

سول جاقتاعى سۇرەت: 1955 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى شىنجياڭ گازەتى مەملەكەتتىك 1 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ 21 ـ رەتكى ماجلىسىندە شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىن قۇرۇ بەكـ تىلىپ، شىنجياڭنىڭ ولكەلىك قۇرىلمى كۇشىنەن قالدىرىلعاندىعىن حابار ـ لادى. وڭ جاقتاعى سۇرەت: ورتالىق ارحيۇ سارايىندا ساقتالعان ئماجـ لىس قاۋلىسى.

بۇكىل ولكەدە قۇرىلعان اۋتونوميالى وبلىستار، اۋتونوميالى اۋدان ـ دار مىنالار: ىلە قازاق اۋتونوميالى وبلىسى، بۇرالتالا موگوڭول اۋتونوميالى وبلىسى، قىزىلسۋ قىرعىز اۋتونوميالى وبلىسى، باينعولين موگوڭول اۋتو ـ نوميالى وبلىسى، سانجى حۇيزۇ اۋتونوميالى وبلىسى جانە شاپشال سىبە اۋتونوميالى اۋدانى، تاشقورعان تاجىك اۋتونوميالى اۋدانى، يانجي حۇيزۇ اۋتونوميالى اۋدانى، بارىكول قازاق اۋتونوميالى اۋدانى، قوبىقسارى موگوڭول اۋتونوميالى اۋدانى، مورى قازاق اۋتونوميالى اۋدانى.

ۇرىمجدەگى ئار ۋلت، ئار سالا بۇقاراسىنان 60 مىڭنان استام ادام حالىق الاڭىندا سالتاناتتى جينالىس جانە شەرۋ وتكىزىپ، جۇڭحۇا حالىق رەسپۋبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 6 جىلدىعىن جانە شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىنىڭ قۇرىلعاندىعىن قۇتتىقتادى. شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونى قۇرىلعان كەزدە، شىنجياڭدا عاسىرلار بويى قونستانىپ كەلگەن 13 از ۇلتتاردىڭ دشىندە وزبەك، تاتار، ورىس، مانزۇ، داعۇر ۇلتتارى جان سانىنىڭ از، قونستانۇى بىتراڭقى بولۇ سەبە ـ بىنەن اۋتونوميالى ورىن قۇرماعانىنان سىرت، باسقا از ۇلتتاردىڭ بارلىعى اۋتونوميالى جەر قۇردى.

ئۇرىمجى قالاسىندا ئار ۇلت بۇقاراسى ئان شىرقاپ، بيگە باسىپ شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىنىڭ قۇرىلعاندىعىن قۇتتىقتادى.

ورتالىق ۋاكىلدەر ۇيرمەسىنىڭ باستىعى دۇڭ بي ـ ۋ قۇتتىقتاۋ جينالسىندا ئسوز سويلەدى.

1955 ـ جىلى 10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتو ـ نوميالى رايونى قۇرىلعاندىعىن قۇتتىقتاۋ جينالىس ئستى.

□ اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتيا تاريحى جانە حۇجات زەرتتەۋ مەكەمەسى بەرگەن
□ انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى فان حۇڭي رەتتەگەن
□ سۇرەتتەردى رەتتەگەن / جوبالاعان لياڭ ۋي

1956 ـ جىلى

3 ـ ايدا شىنجياڭ ـ شيزاڭ تاس جول قۇرىلسى باستالدى. 1957 ـ جىلى 10 ـ ايدا قۇرىلس ياقتاپ، اۋتوكو ـ لىك قاتىنادى.

4 ـ ايدا ەەملەكەتتىك كەڭەس بۇكىل ەەملەكەتتى ئبىر تۇتاس 11 تۇردەگى وگىرگە ئبولىپ ەڭبەكاقى ولشە ـ مەن اتقارۇدى ۇيعاردى، شىنجياڭنىڭ شارت ـ جاعدايىنىڭ جاپالى، شەت ـ شالعاي ورنالاسقاندىعىن ەسكەرىپ، شىنجياڭدى 11 ـ تۇردەگى ەڭبەكاقى رايونىنا ەنگىزدى. سونىمەن بىرگە، تۇرمىس قوسىمشا قاراجاتى مەن شەكارا ئوگىر جاردەم اقشاسىن قوسىپ تاراتتى.

5 ـ ايدا اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم 3 ـ رەتكى مال شارۋاشىلىق وگىرلەر قىزمەتى ئماجلىسىن اشىپ، «شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىنىڭ مال شارۋاشىلىعىن دامىتۇ جوباسىن (جوبا نۇسقا)» جاسىپ، مال شارۋاشىلىعىنا سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋ باعىت ـ ساياساتىن ورتاعا قويدى.

6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم شىنجياڭدا قۇربان بولعان جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ مۇشەلەرى چىن تانچيۇ، ماۋ زىمين، لين جيلۇ، چياۋ گوجن، ۋ ماۋلين 5 توڭكەرىستىك قۇربانىنىڭ سۇيەگىن ۇرىمجىنىڭ وڭتۇستىك قالا ماڭىنداعى قۇربانداردىڭ قابىرستاندىعىنا اپارىپ جەرلەۋدى ۇيعاردى.

7 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇننەن 24 ـ كۇننە دەيىن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىنىڭ 1 ـ قۇرىلتايى ۇرىمجدە اشىلدى. 7 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى 1 ـ كەزەكتى كوميتەتى 1 ـ رەتكى ئماجلىسىن وتكىزدى، ۋاقى نىماۋ اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ 1 ـ شۇجيى بولىپ سايلاندى.

7 ـ ايدا اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ باسقارۇنىدا، «اۋتونوميالى رايوننىڭ بۇكىل ەل بويىنشا اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۇ باعدارلاماسىن (جوبا نۇسقا) دايەكتىلەندىرۇ، اتقارۇ جونىندەگى ناقتى جوباسى» جاسالدى.

9 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇننەن 27 ـ كۇننە دەيىن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ مەملەكەتتىك 8 ـ قۇرىلتايى بەيجيڭدە وتكىزىلدى. قۇرىلتايدا «حالىق شارۋاشىلىعىن دامىتۇدىڭ 2 ـ بەسجىلدىق جوسپارى جونىندەگى ۇسىنىس» ماقۇلدانىدى. مەملەكەتتىك "2 ـ بەسجىلدىق" جوسپارى شىنجياڭدى كەڭ كولەمدە ونەركاسىپ قۇرىلىسىن جۇرگىزەتىن بازالاردىڭ قاتارىنا قوستى.

9 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇننەن 10 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇننە دەيىن شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوننىڭ تۇڭعىش كەزەكتى جاستار قۇرىلتايى ۇرىمجدە اشـ ـ لىپ، شىنجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق دەموكراتيالىق جاستار بىرلەستىگى رەسمي قۇرىلدى.

11 ـ ايدا بيڭتۇان ئۇرىمجى ـ كورلا تاس جولىن جاساۋعا قولباسشىلىق ەتۇ شتابى قۇرىلىپ، باستىسى ئۇرىمجى ـ كورلا تاس جولىنىڭ 2 ـ مەرزىمدىك قۇرىلىسىن سالۇ مىندەتىن ارقالادى.

12 ـ ايدا شىنجياڭ 2 جىل 8 اي ۋاقتىپەن جەكەلەر باسقارۇنداعى ساۋدا ـ ونەركاسىپ سالاسىنا سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋدى ورىندادى.

□ اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتيا تاريحى جانە حۇجات زەرتتەۋ مەكەمەسى بەرگەن
□ انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى فان حۇڭي رەتتەگەن
□ سۇرەتتەردى رەتتەگەن / جوبالاعان لياڭ ۋي

جەلبىرەكەن قىزىل تۇ

يارتىمىڭ شىنجياڭدىكى 100 جىلى

ئىرى دەستەر دەستىلىگى ⑫

كەڭەيتىپ وقۇ

7 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى اۋتونوميالى رايوننىڭ پارتيا، ۇكمەت ورگاندارى جانە ۇرىمجـ ـ دەگى ئار ۇلت كادر ـ بۇقاراسى سالتاناتتى تۇردە كوشىرىپ جەرلەۋ جينالسىن وتكىزدى.

ۇرىمجىدەگى جاستار مەن ورمندەر قۇربانداردىڭ قابىرستاندىعىنا ازا ئبىلدىرىپ، قابىر سىرۇدا.

شىنجياڭنىڭ ئار ۇلت پارتيا ۇاكىلدەرى پارتيانىڭ ەەملەكەتتىك قۇرىلتايىنا العاش رەت قاتىناسۋى. بۇل رەتكى قۇرىلتايدا، ۇاقى نىماۋ جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ كادىردان مۇشەسى بولىپ سايلاندى، 1958 ـ جىلى 5 ـ ايدا پارتيا 8 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ بەسىنشى جالپى ماجلىسـ ـ ىندە جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ مۇشەسى بولىپ تولىقتاپ سايلاندى.

1956 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 29 ـ كۇنى شىنجياڭ گازەتى پارتيا ـ نىڭ 8 ـ قۇرىلـ تايىنىڭ حالىق شارۋاشىلعىن دامىتۇدىڭ 2 ـ بەسجىلدىق جوسپارى جو ـ نىندەگى ۇسىنـ ـ سىن باسپە تا ـ راتتى.

1956 ـ جىلى 12 ـ ايدا ۇرىمـ جى قالاسىـ ـ داعى ساۋدا ـ ونەركاسىپ شـــلەر مـــالاسى سوتسيالىـ ـ تىك وزگـ ـ رىس جاساۋـ دىڭ ورىندالـ ـ عانىدىعىن قۇتـ ـ تقتاۋدا.

قۇرىلتايعا قاتىناسقان ۇاكىل 538، سىرتتاعى قاتىناسقان ۇاكىل 84، ولار 61 مىڭ 164 پارتيا مۇشەسىنىڭ ۇاكىلى، مۇنىڭ دشىندە از ۇلت ۇاكىلدەرى% 43.14ىن بەلەدى.

جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى شىنجياڭ ۇيعۇر اۋـ تونوميالى رايونىنىڭ 1 ـ قۇرىلتايىنىڭ ئماجلىس زالى.

1958 ـ جىلى 4 ـ ايدا ۇرىمجى ـ كورلا تاس جولىنىڭ 2 ـ مەرزىمدىك قۇـ رىلىسىنىڭ تۇنعىش جالىسـ ـ ىندە اۋتوكولىك قاتىنادى، 2 مەرزىمدىك قۇرىلىس ساۋ ـ بارىسىندا 58 ادام ئومىرىن ارنادى.

ۇرىمجى ـ كورلا تاس جولىنىڭ قۇرىلىس ورنى.